

GRID

Intern faglig debat på Kunstakademiets Arkitektskole, Afd 6

Einig zu sein ist göttlich und gut; woher ist die Sucht denn
Unter den Menschen, daß nur Eines und Einer nur sei?
HÖLDERLIN

Nº 64 september 2003

VENEDIG – 50. BIENNALE “DRØMME OG KONFLIKTER – Beskuerens diktatur” – VENEDIG BY

La Biennale di Venezia. Giardini della Biennale, Arsenale, Museo Correr, Stazione Santa Lucia, Casa del Duca (Corte del Duca Sforza)

tekst til midtvejsstudiet 2003-2004

Cort Ross Dinesen

I Venedig er vi beskuere og aktører på en gang. Venedig er et teater: overalt sættes *byen* og dens *socius* i scene; overalt findes sætstykker til en begivenhed. Som utallige kar, æsker, åbnes byens mange *steder*, der gennemstrømmes af et overbud af visuelle semiotiske strømme.

Fra havet rejser sig i lysets flimren en by på havet, der nærmest som en virtuel og abstrakt utopisk konstruktion *spejler* forestillingen om den ideale by. I spejlet ser vi os selv i et irreelt, virtuelt rum på en gang som iagttagere og som iagttaget; bag masken, turisten, indtager vi noget forsinket det historiske rum samtidig med at vi som aktør i rummet giver scenen sin reale dimension.

Overalt skaber denne ophobning af fortættet historisk og kunstnerisk tyngde en følelse af at være beskuere, hvor vi ureflekteret generfarer det særlige identitetstab *overmodernitetens byers'* rum udvirker, idet vi *her* opleve det samme typiske minimum af interaktion, men som en slags hypersocial simulakrum; et blændværk af tom socialitet, turist per excellence, ren konsumtion; returnering til den evige pengestrøm. Netop denne *glathed* gør turismen til effektiv produktionsmaskine, der skaber en af de største økonomiske gennemstrømninger i den traditionelle by.

I disse luftspejlinger udfolder de mange tegn, deres eget sammenvævede spil. Venedig som maskernes by. En gang om året sættes masken på og *spillet* mellem typer udfolder sig som et mondænt spil: *den glade, den vrede, den hæslige og forførelsen/sken* udlever deres kroppe som tomme tegn i byens rituelle scener. Her sætter spillets rene æstetik en sær fænomenologisk forståelse for perceptionens mekanismer: *At bevidstheden om tid og rum er knyttet til kroppen*. Her sættes omverden i spil.

Omkring denne *levede* krop udfolder byens arketyper sig som fysiske elementer, der *installerer* os i disse stedsspecifikke relationer. Blandt de teatraliske kulisser oplever vi iscenesættelsen af de utallige sætstykker omkring paladserne som et ustandselig orienteringstab: Canal Grande slyngede gennemskæring af Venedig skaber en tilbagevendende men overraskende tilsynekomst af den bugtede *flod*, der sammen med et uoverskueligt kombineret mønster af passager, *calle* og blinde veje fører én ofte til uforudsigelige steder og sjældent til målet. Den traditionelle historiske bys forståelsesstruktur, som på trods fastholder hos os med en

bymæssig identitet: *stedet (opholdssted afkoblet mere eller mindre fra trafikstrømmen), gaden og pladsen* – 3 basale fænomenologiske kategorier, opleves tydeligt *her* som en velkendt og bogstavelig bymæssig metafor: *labyrinten*. Det kinæstetiske billedskema: *kilde-vej-mål strukturen* lider det ikaroske fald: vi farer vild, møder Canal Grande ustandselig; spillet er overalt: Skifter scener, bytter masker, som i teatret.

Kærligheden mødes overalt gennem forførelsen og fortvivlelsen over ikke at kunne besidde det smukke. Venedig byder sig til og skjuler sig i en og samme bevægelse, synker og stiger, bugter sig om sit vand og lokker ved at sætte sin eksistens til skue, sit forfald, det *ruinøse*, sit endeligt, døden. Her udspilles kærlighedens rituelle handlinger i deres gentagne uendelighed og skaber den særlige melankoli, som er os forundt; *sukkenes bro*. Samtidig, gennem et sanseligt overbud af tegn, træder verden frem og gennem kunstens og arkitekturens tegn skabes den absolutte forestilling om byen som udtryk for eksistens. Biennalen rummer denne forpligtigende handling, at gennem kunsten skabe de sande betydninger, som skaber de egentlige forestillinger om *væren*, sætte verden i værk.

Beskueren, den deltagende iagttager, den skabende deltager, den der indtager gennem at spejle sig i de mange rum og som sammenføjer begivenhederne, relationerne, udvekslingerne, brudfladerne i de stedsspecifikke konfigurationer og som oplever *jeget indtage en position i det reale, historiske rum* føler sig godt tilpas; det er en skabende, afkodende og ustandselig sammensætning af tegn, som åbner Venedig. Ingen by er som Venedig skabt for *besøg*: Der venter een det man mindst venter sig, men altid mere end man umiddelbart rummer; Venedig åbner for fabuleringen og erindring.

Denne erfaring som kunsten og arkitekturen er optaget af: det stedsspecifikke, det overaltværende, stille til skue, vække forestilling, være skabende, sætten i værk, være til, udspilles i ekstrem grad som en nutidig realitet og med et sandt overbud af løsslupne tegn i Venedig. Derfor er Biennalen et *ritus* eller dans omkring *Ikaros* fald; vingerne der ikke tålte solen; Visconti der lod Bruckners adagio fortone sig over Lidoen vækker følelsen af 'jeg elsker', som en åbning mod det uendelige, mod et objekt uden for bevidstheden, som jeg søger at gribe; Prousts rejse til *Begærets by* vækker den ufrivillige erindring og skaber afsæt for afkodning, fortolkning, for begærets produceren, skaben; Turners *udsigt over Venedig* forener sansningens tegn, vækker dem i os og skaber glæde, med kunstens tegn, der skænker os et glimt af evigheden og det ideale: *alle udtrykker de vores libido*.

MASKINEN

Venedigs teatraliske scene og maskeballet som en begærets ventil, en sluse for at spille seksualiteten i dens rene uskyldige former og frigjort fra sædernes forfald: en programmeret funktionalitet; åbner for en gennemstrømning i en uendelighed af sociale intensiteter, der producerer unyttig-nyttigheder i det reelle.

Begærsmaskine: Lader sig hverken tilbageføre til en tilpasning af reelle maskiner eller af fragmenter af reelle maskiner til en symbolsk funktionsmåde, eller til drømmen om fantasmatisk maskiner med imaginær funktion.

Venedig i sin storhedstid, handelskapitalisme og udstrakt selvstændighed, udviklede der sig et maleri indenfor den byzantinske kode –'en vertikal orden'; i det 15. årh., hvor Venedigs økonomi vakler, der brydes det af en ny kode indenfor maleriet med en horisontal orden: brudflader, afkodninger, flugtlinier, strømme; nu i en total gennemstrømning af økonomier brydes, sammenpresses koderne som hvirvler af intensiteter, der flyder igennem Biennalens City Universitare.

Kunstneriske og litterære forestillingsevner omfatter talrige absurde maskiner, ubestemmeligheden af motor eller kilde for energi.

Venedig: at feje sand i ørkenen, sætte sanserne på spil i The Blind Pavillon eller gå til 'Anti-Terror Variety' bliver en vandring, som iscenesættes mellem barokkens udfoldninger af stoffet som det formløse.

I denne rejse mister man kontrollen og oplever den ufrivillige hukommelse, erindringer, genskabelser, som afsættet, som begyndelser, som processer, sammenstillinger af relationer, der unddrager sig *dannelsesrejsens* klaustrofobiske tendens.

'Man Rays Dancer-Danger, med undertitlen "Umuligheden", fremviser 2 grader af absurditet: Grupperne af tandhjul kan ikke fungere, lige lidt som det store overføringshjul. I den grad denne maskine er tiltænkt at skulle repræsentere en spansk runddans, kan man sige: Den udtrykker mekanisk, ved hjælp af det absurde, umuligheden for en maskine selv at virkeliggøre en sådan bevægelse (danseren er ingen maskine). Men man kan også sige: Her må der være en danser som fungerer som en del af maskinen, denne maskindel kan bare ikke være en danser; her er maskinen som danseren er en del af. -'Mennesket' er en bestanddel af maskine: Mennesket danner en maskine gennem rekurrens (tilbagevenden) og kommunikation.

Værktøj:

*-kontraktagent
-projektiv
-relateret til det mulig/umulig
-fungere gennem helhedens funktionelle syntese*

Maskine:

*-kommunikationsfaktor
-rekurrent
-relateret til sandsynligheden af det mindre sandsynlige
-fungere gennem reelle disjunktioner (uforenelige) i en mængde*

Begærmaskinerne defineres af deres uendelige konneksionsevne, i enhver forstand og i alle retninger: det gør dem til maskiner, idet de gennemgår og dominerer flere strukturer på én gang; 2 egenskaber: kontinuumets egenskab (typisk koblinger) og retningsvekslingen, mutationen (en maskine erstatter en anden): tilsammen en egenskab: strøm-brud.

Venedig som begivenhed; pengestrømmene og bykonfigurationens plurale og fluktuerende koblinger skaber på engang en global sammentrækning og en *maskine*, der rummer sine egne selvmodsigelser og produktive absurditet, der i deres skabende og spørgende konsekvens åbner for en ukontrollabel strøm af begær og uforudsete handlinger.

Serge Leclair:...' det drejer sig i al korthed om at tænke sig et system af elementer som er forbundet med hverandre netop gennem fraværet af enhver naturlig, logisk eller betydningsbærende forbindelse'.

Forbundet gennem fravær af forbindelse? (Tinguely; Duchamp)

Venedig som maskebal på urbanitens store scene, som byen der rummer alle byer, som rummet der rummer alle rum.

Teksten i kursiv/blå : Deleuze og Guattari: Anti-Ødipus.